شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى

新疆三区革命

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت-فوتو سۈرەت نەشرىياتى
新 疆 美 术 摄 影 出 版 社

T23709.

شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابىغا دائىر ماتېرىياللار مەجمۇئەسى

新疆三区革命丛书

شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى

新疆三区革命

شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى تارىخىنى يېزىش
— تەھرىرلەش كومىتېتى تۈزدى

新疆三区革命史编纂委员会编

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت — فوتوسۈرەت نەشرىياتى

新 疆 美 术 摄 影 出 版 社

《新疆三区革命》
新疆三区革命史编纂委员会编
新疆美术摄影出版社出版发行
（乌鲁木齐市西红路118号）
香港兴达分色有限公司制版
美达柯式印刷有限公司印刷
1994年10月第一版
1994年10月第一次印刷
787×1092mm 1/12 12印张
印数：1—2000册
ISBN7—80547—261—0/K·11
定价：（精）120元 （平）90元

« شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى »
شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى تارىخىنى يېزىش — تەھرىرلەش كومىتېتى تۈزدى
شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت — فوتو سۈرەت نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى
(ئۈرۈمچى شەھرى شىخۇاڭ يولى 118 — قورو)
شياڭگاڭ شىڭدا رەڭلىك باسما چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى بەت ياسىدى
مېيداكې شەكىللىك باسما چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى باستى
1994 — يىل 10 — ئاي 1 — نەشرى
1994 — يىل 10 — ئاي 1 — بېسىلىشى
فورماتى : 12\1 × 1092 × 787 م م باسماتاۋىغى 12
تىراژى : 2000—1
ISBN 7——80547——261——0 11. \K
باھاسى : قاتتىق مۇقاۋىلىقى 120 يۈەن
ئاددى موقاۋىلىقى 90 يۈەن

باش مۇھەررىر:
جانابىل، فۇۋېن
مەسئۇل مۇھەررىر:
شۈيۈيچى، گاۋچاۋمىڭ
مۇئاۋىن مەسئۇل مۇھەررىر:
دۇن شىچۈن
تەھرىرلەر:
ۋۇبىڭخۇي، جۇچىڭلىن
ۋۇشالۇ، دۇخەن،
قۇددۇس ئابدۇسەمەت
تەرجىمان:
چېن يۈگۈي قاتارلىقلار
سىلىشتۇرۇپ بېكىتكۈچى:
مىجىت ئابدۇروسۇل
ئومومى لايىھىلىگۈچى:
چى شېيۈ، گاۋچاۋمىڭ
جاۋابكار تەھرىر:
فېڭ جۇڭپىڭ، ليۇ يۇڭنىڭ

总 主 编：贾那布尔　富　文
主　　编：徐玉圻　高朝明
副 主 编：赖时春
编　　辑：邬炳惠　周清霖
吴莎露　杜　瀚
库都斯·
阿不都赛买提
翻　　译：陈毓贵等
校　　订：米吉提·
阿不都若苏里
总体设计：祁协玉　高朝明
责任编辑：冯中平　柳用能

试读结束，需要全本PDF请购买 www.ertongbook.com

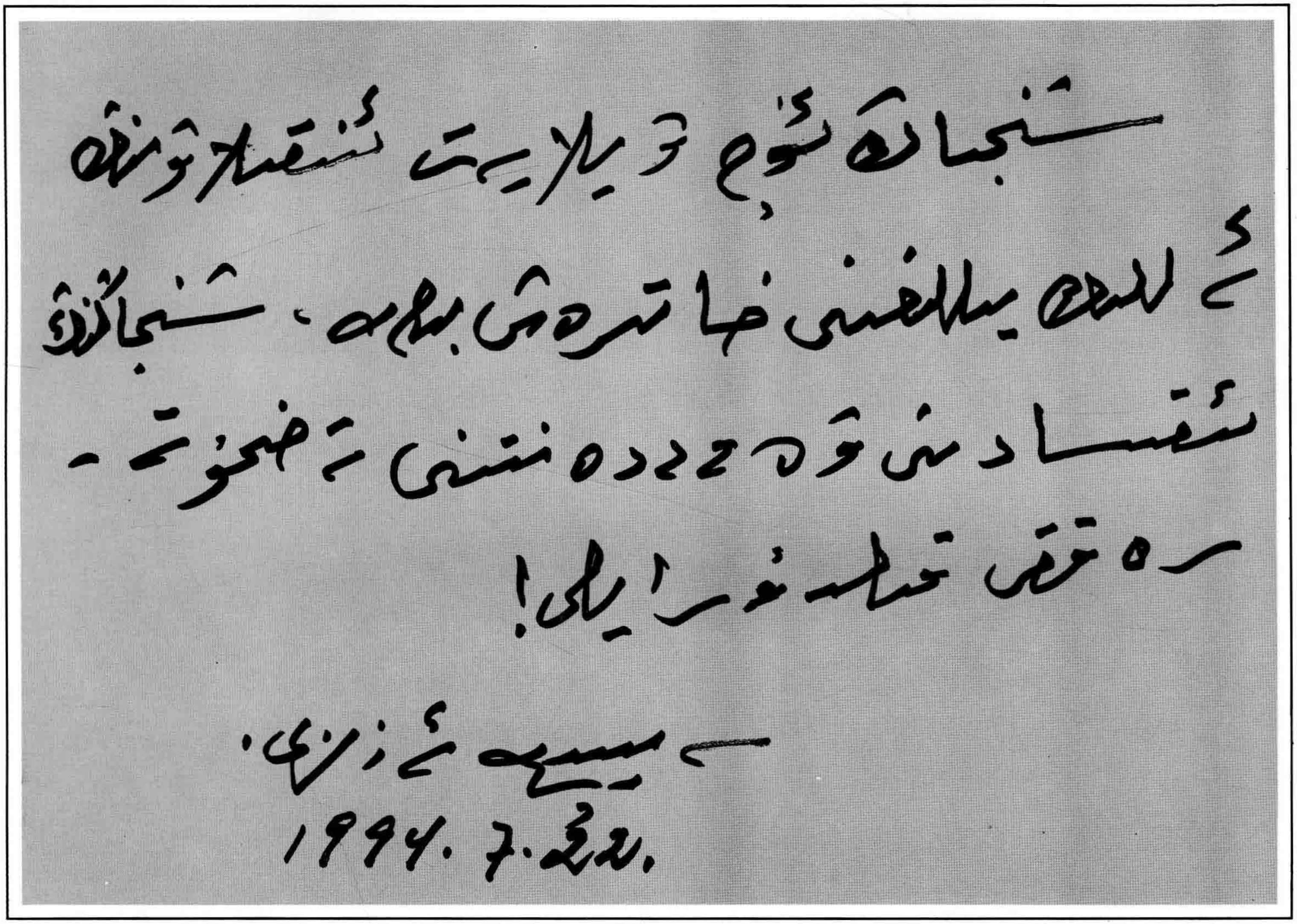

纪念新疆三区革命五十周年,进一步发展新疆的经济与文化!

赛福鼎·艾则孜

1994年7月22日

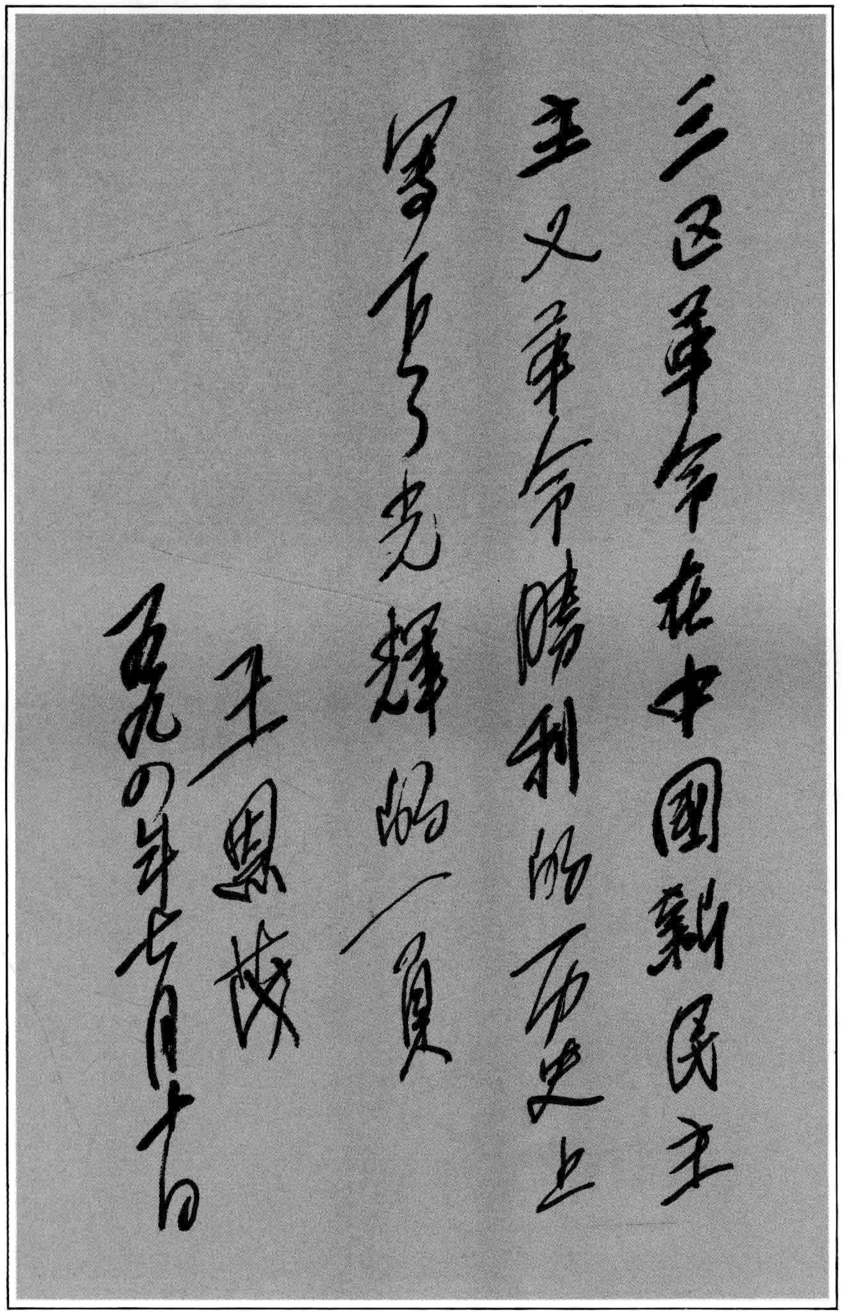
三区革命在中国新民主主义革命胜利的历史上写下了光辉的一页

王恩茂

一九九四年七月十日

3 ۋىلايەت ئىنقىلابى جۇڭگو يېڭى
دېموكراتىك ئىنقىلابىنىڭ غەلىبە قازىنىش
تارىخىغا شانلىق بىر سەھىپە قوشتى.
ۋاڭ ئېنماۋ
1994-يىل 7-ئاينىڭ 10-كۈنى

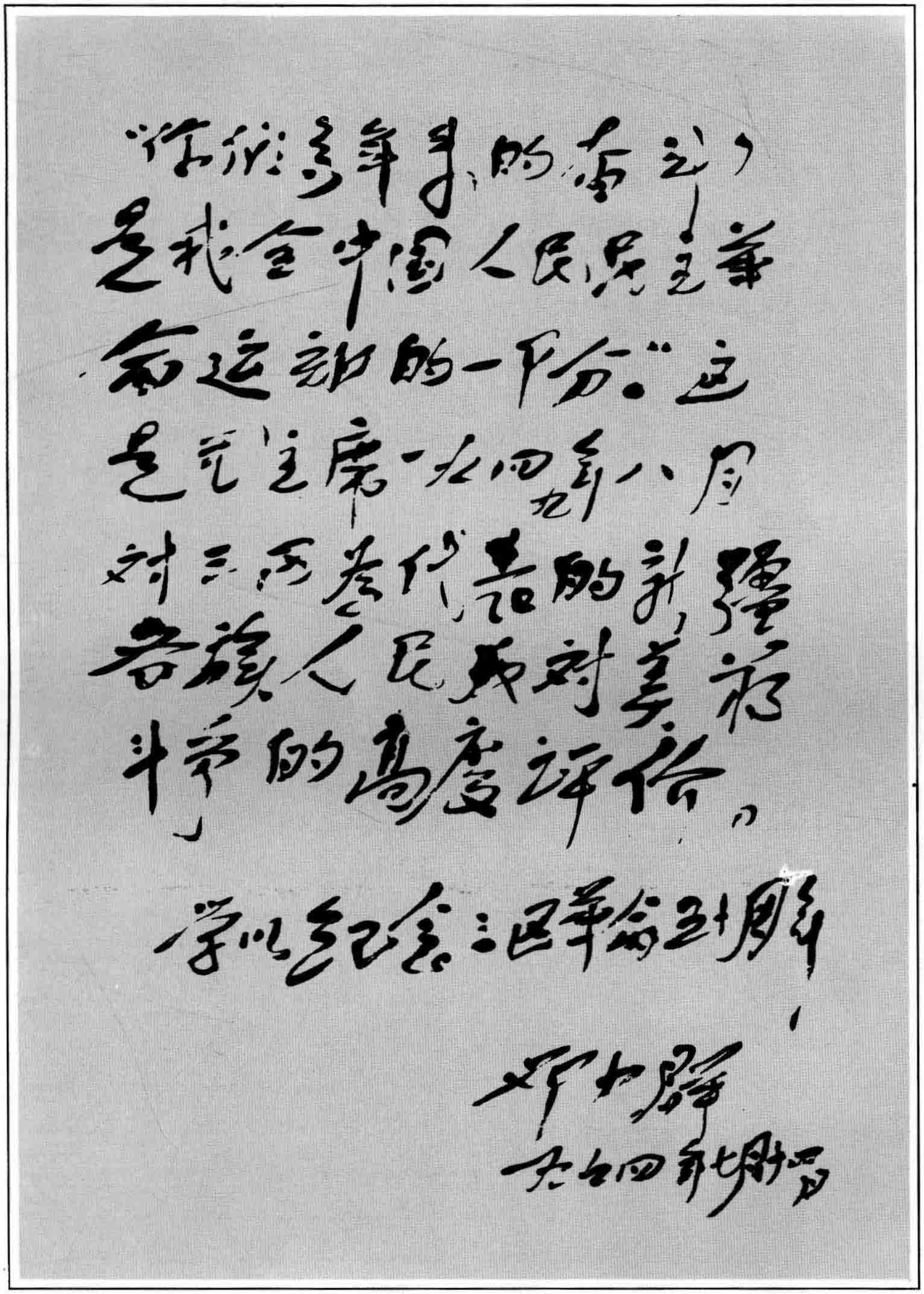

你们多年来的奋斗，是我全中国人民民主革命运动的一部分。这是毛主席一九四九年八月对三区参加革命的新疆各族人民英勇奋斗的高度评价。

学以纪念三区革命五十周年

邓力群
九四年七月十四日

«سىلەرنىڭ كۆپ يىللاردىن بۇيان ئېلىپ بارغان كۈرەشلىرىڭلار پۈتۈن جۇڭگو خەلقىمىزنىڭ دېموكراتىك ئىنقىلابىي ھەرىكىتىنىڭ بىر قىسمى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.» بۇ، ماۋجۇشىنىڭ 1949-يىل 8-ئايدا 3 ۋىلايەت ۋەكىللىكىدىكى شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئامېرىكاجاھانگىرلىكى، جياڭ جېيشى ئەكسىيەتچىلىرىگە قارشى ئېلىپ بارغان كۈرىشىگە بەرگەن يۇقىرى باھاسى.

بۇنى ئۆگىنىش ئارقىلىق 3 ۋىلايەت ئىنقىلابىنىڭ 50 يىللىقىنى خاتىرىلەيمەن.

دېڭ لىچۈن
1994-يىل 7-ئاينىڭ 14-كۈنى

试读结束，需要全本PDF请购买 www.ertongbook.com

كىرىش سۆز

1944-يىل كۈز پەسلىدە، شىنجاڭ ئۆلكىسىنىڭ ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي ۋىلايىتىدىكى ئۇيغۇر، قازاق قاتارلىق ئاز سانلىق مىللەت خەلقى شېڭ شىسەي، گومىنداڭ ئەكسىيەتچىلىرىنىڭ مىللىي زۇلۇمى ۋە ۋەھشىيانە ھۆكۈمرانلىقىغا چىداپ تۇرالماي، مىللىي ئازاتلىق ۋە دېموكراتىك سىياسىينى قولغا كەلتۈرۈش يولىدا زور كۆلەملىك قوراللىق كۈرەش ئېلىپ باردى. بۇ كۈرەش يۇقىرىدائېيتىلغان 3 ۋىلايەتتە يۈز بەرگەنلىكى ئۈچۈن، شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى دەپ ئاتالغان.

شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ تەسىر كۆرسىتىشى، قوللىشى ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ ئىنقىلابىي كۈرىشىنىڭ ئىلھامى ئارقىسىدا، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەتتىن تەركىب تاپقان ئىلغارلارنىڭ رەھبەرلىك قىلىشى ۋە تەشكىللىشى، شۇنداقلا سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ياردەم بېرىشى ئارقىسىدا پارتلىغان. بۇ ئىنقىلاب ئىلگىرى-كېيىن بولۇپ بەش يىلچە داۋام قىلىپ، ئەگرى-توقاي يوللارنى بېسىپ ، راۋاجلىنىپ زورىيىپ، ئاخىرى پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ دېموكراتىك ئىنقىلابىنىڭ تاشقىنىغا قوشۇلۇپ، جۇڭگوكوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ بىۋاسىتە رەھبەرلىكىدە مەزمۇت قەدەم بىلەن ئالغا باسقان.

شىنجاڭ ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابى گومىنداڭ ئەكسىيەتچىلىرىنىڭ شىنجاڭدىكى ھۆكۈمرانلىقىغا قاقشاتقۇچ زەربە بېرىپ، ھەر مىللەت خەلقىنى مەلۇم دېموكراتىك ھوقۇققا ئىگە قىلغان؛ گومىنداڭ ئەكسىيەتچىلىرىنىڭ شىنجاڭدىكى ھەربىي كۈچىنى ئىسكەنجىگە ئېلىپ، غەربىي شىمال جەڭ مەيدانىدىكى خەلق ئازادلىق ئۇرۇشىنىڭ غەلىبە قازىنىشىغا ماسلاشقان؛ گومىنداڭ ئەكسىيەتچىلىرى ۋە جاھانگىرلارنىڭ شىنجاڭنى سوۋېت ئىتتىپاقىغا، كوممۇنىزمغا قارشى بازا قىلىشقا ئۇرۇنغان سۇيىقەستىنى تارمار قىلىش، شىنجاڭنى تىنچ يول بىلەن ئازاد قىلىش يولىدا تۆھپە قوشقان. 1949-يىل 8-ئايدا ماۋزېدۇڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابىنىڭ رەھبىرى ئەخمەتجان قاسىمىغا يازغان خېتىدە: «سىلەرنىڭ كۆپ يىللاردىن بۇيان ئېلىپ بارغان كۈرىشىڭلار پۈتۈن جۇڭگو خەلقىمىزنىڭ دېموكراتىك ئىنقىلابىي ھەرىكىتىنىڭ بىر قىسمى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. » دەپ ئېنىق كۆرسىتىپ، بۇ ئىنقىلابىي ھەرىكەتنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرگەن ۋە ئۇنىڭغا يۇقىرى باھا بەرگەن.

شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى پارتلىغانلىقىنىڭ 50 يىللىقىنى خاتىرىلەپ، ئەينى ۋاقىتتىكى ئىنقىلابىي كۈرەشنىڭ تارىخي مۇساپىسىنى ئوبرازلىق ھالدا قايتا نامايەن قىلىپ، كىشىلەرنى تارىخنى ئەسلەش ۋە بۇ ھەقتە پىكىر يۈرگۈزۈش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش، شۇنداقلا كەڭ كىتابخانلار ۋە تەتقىقاتچىلارنىڭ شۇ باسقۇچتىكى 3 ۋىلايەت ئىنقىلابىي كۈرىشىنىڭ تارىخىنى چۈشىنىۋېلىشى ئۈچۈن ئۇلارنى زۆرۈر بولغان ماتېرىياللار بىلەن تەمىن ئېتىش يۈزىسىدىن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ غەمخورلىقى، شىنجاڭ3 ۋىلايەت ئىنقىلابى تارىخىنى يېزىش-تەھرىرلەش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ بىۋاسىتە رەھبەرلىكى ئارقىسىدا، «شىنجاڭ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابى»غا دائىر رەسىملەر توپلىمىنى تەھرىرلەپ نەشر قىلدۇق. بىز كىشىلەرنىڭ بۇ رەسىملەر توپلىمى ئارقىلىق تارىختىن ئىلھام ئېلىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ۋەتەنىنىڭ بىرلىكىنى مۇستەھكەملەپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىستىك شىنجاڭ قۇرۇش ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

前　　言

1944年秋，新疆省伊犁、塔城、阿山（今阿勒泰）三个地区的维吾尔、哈萨克等少数民族人民，因不堪忍受盛世才、国民党反动派的民族压迫和残暴统治，爆发了一场大规模的争取民族解放和民主政治的武装斗争。因为它发生在上述三个地区，故称新疆三区革命。

新疆三区革命是在中国共产党的影响、支持和全国人民革命斗争的鼓舞下，在新疆各民族进步分子的领导和组织下，以及苏联的援助下爆发的。前后持续五年之久，在曲折中发展壮大，最后汇入全国人民民主革命的洪流，在中国共产党的直接领导下阔步前进。

新疆三区革命沉重地打击了国民党反动派在新疆的统治，为各族人民争得了一定的民主权利；牵制了国民党反动派在新疆的军事力量，配合了西北战场人民解放战争的胜利；为挫败国民党反动派和帝国主义妄图把新疆作为反苏反共基地的阴谋，为新疆的和平解放作出了贡献。毛泽东在1949年8月致三区领导人阿合买提江·哈斯木的信中明确指出："你们多年来的奋斗是我全中国人民民主革命运动的一部分"，对这场革命运动，给予充分肯定和高度评价。

为了纪念新疆三区革命爆发50周年，形象地再现当时革命斗争的历史进程，给人们以历史的回顾与思考，在自治区党委和人民政府的关怀下，在新疆三区革命史编写领导小组的直接领导下，我们编辑和出版这本《新疆三区革命》图片集，供广大读者和研究者了解这段革命斗争历史提供必要的资料。我们希望通过这本图片集，能给人们以历史的启示，发扬爱国主义精神，加强民族团结，巩固祖国统一，为建设有中国特色的社会主义新疆而努力。

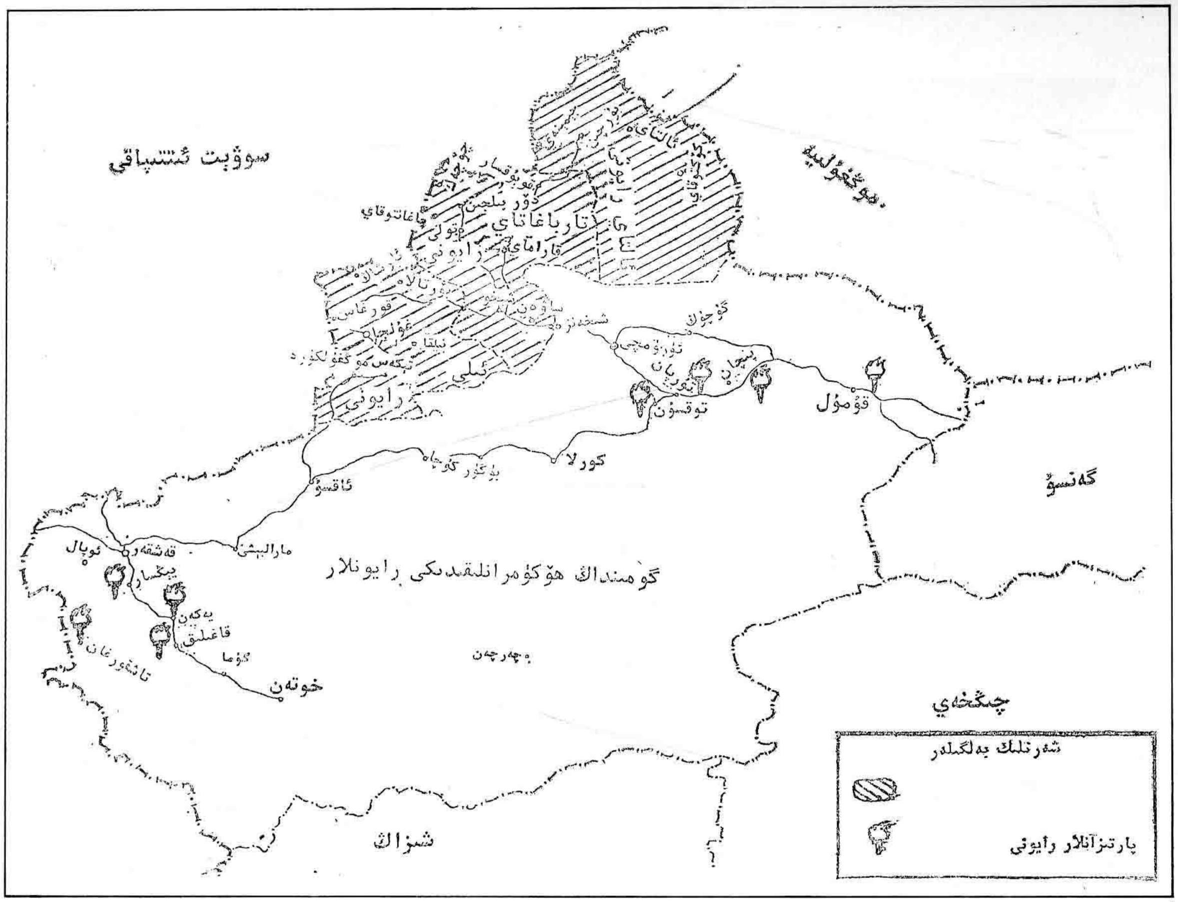

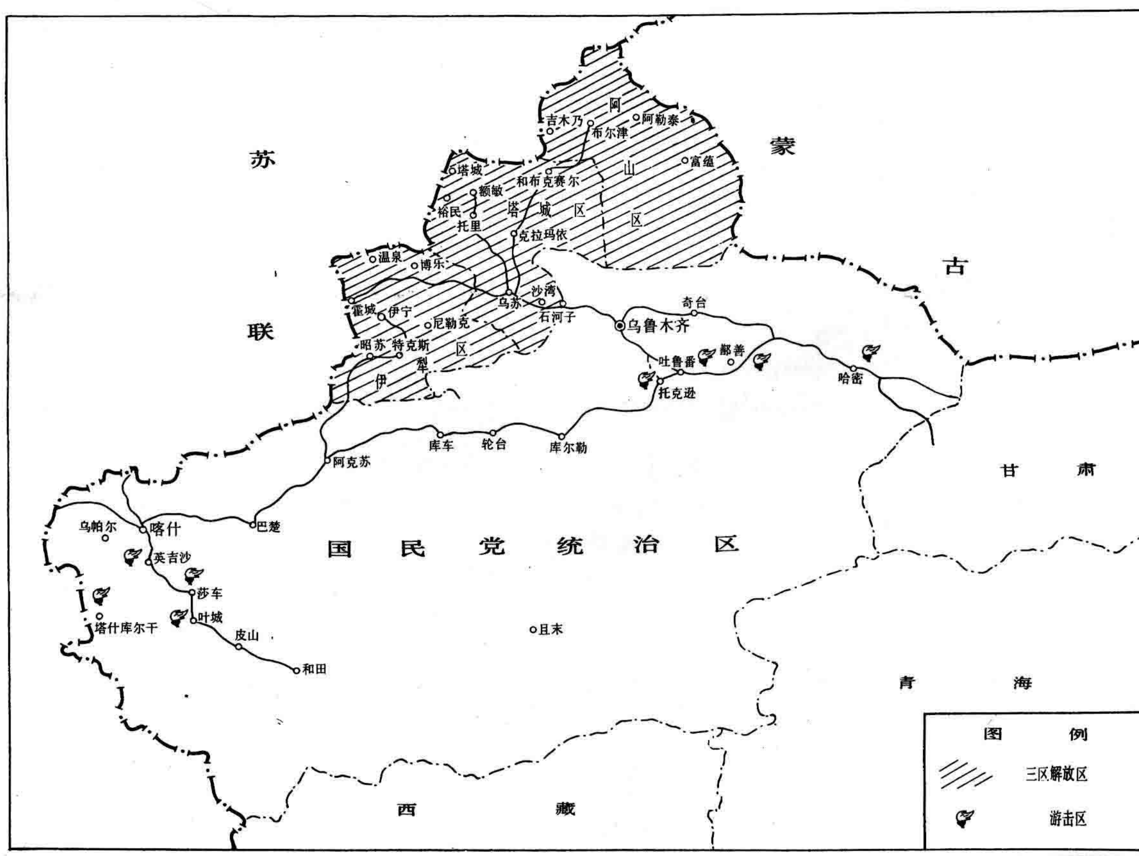

1. ئىلى ، تارباغاتاي ، ئالتاي ۋىلايىتى شىنجاڭنىڭ غەربىي شىمال قىسمىغا جايلاشقان بولۇپ ، سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە موڭغۇلىيە بىلەن چېگرىداش ، يەركۆلىمى 280مىڭ كۋادرات كىلومېتىردىن كۆپرەك كېلىدۇ، 1946-يىلىدىكى نوپۇسى 700مىڭدىن كۆپرەك ، تەۋەسىدە25ناھىيە بار.

1 伊犁、塔城、阿山(今阿勒泰)三个专区(简称三区)位于新疆西北部,与原苏联、蒙古接壤,面积 28 万余平方公里,1946 年人口 70 余万人,下辖 25 个县。

2

2. ئەخمەتجان قاسىمى (1914—1949)

ئەخمەتجان قاسىمى، ئۇيغۇر، شىنجاڭ غۇلجىدا تۇغۇلغان، 1936-يىلى موسكۋا شەرق سوتسىيالىزمچىلار ئەمگەك داشۆسىدە ئوقۇغان. 1942-يىل 6-ئايدا غۇلجىغا قايتىپ ئىنقىلابىي تەشۋىقات پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغان. 1943-يىل 12-ئايدا قولغا ئېلىنىپ تۈرمىگە تاشلانغان. 1944-يىل 10-ئايدا قويۇپ بېرىلگەندىن كېيىن غۇلجىغا قايتىپ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابىغا قاتناشقان. ئىلگىرى-كېيىن بولۇپ 3 ۋىلايەت ئىنقىلابىي ۋاقىتلىق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ ئۆلكىلىك بىرلەشمە ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شىنجاڭ تىنچلىقنى قوغداش خەلقچىل ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى بولغان. 1949-يىل 8-ئاينىڭ 27-كۈنى ماۋزېدۇڭنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن شىنجاڭ ۋەكىللەر ئۆمىكىنى باشلاپ بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلىدىغان تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو خەلق سىياسىي مەسلىھەت كېڭەشى يىغىنىغا كېتىۋېتىپ، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئىركۇتسكى تاشقى بايقال كۆلى رايونىنىڭ ھاۋا بوشلۇقىغا بارغاندا ئايروپىلان ۋەقەسى بىلەن بەختكە قارشى قازا تاپقان.

2 阿合买提江·哈斯木(1914—1949)

阿合买提江·哈斯木,维吾尔族,出生于新疆伊宁。1936年曾在莫斯科东方社会主义者劳动大学学习。1942年6月回到伊宁进行革命宣传活动。1943年12月被捕入狱,1944年10月释放回伊宁后即投身三区革命。先后任三区革命临时政府委员、新疆省联合政府副主席、新疆保卫和平民主同盟(以下简称新盟)中央委员会主席。1949年8月27日应毛泽东邀请率新疆代表团赴北平出席第一届中国人民政治协商会议(以下简称新政协),途经苏联伊尔库茨克外贝加尔湖地区上空时因飞机失事,不幸遇难。

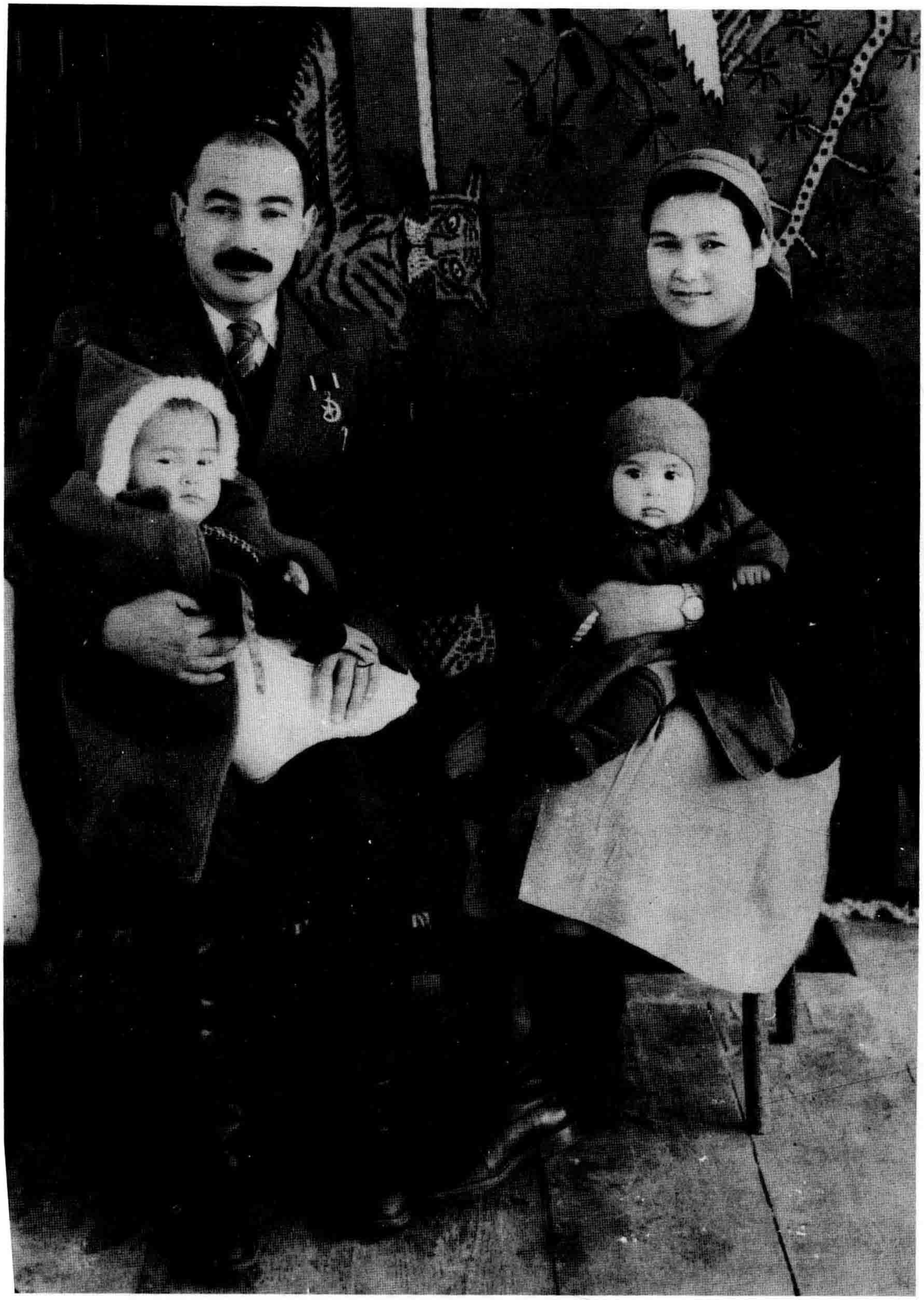

3. ئەخمەتجان قاسىمى رەپىقىسى ۋەئىككى
پەرزەنتى بىلەن بىللە.

3 阿合买提江夫妇和两个孩子。

试读结束，需要全本PDF请购买 www.ertongbook.com